

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 07-3668
Podgorica, 23. jula 2018. godine

 CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	27. 7. 2018. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	32-3/18-1
VEZA:	
EPA:	511 XXVI
SKRAĆENICA:	PRILOG:

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 12. jula 2018. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O UPRAVLJANJU I UNUTRAŠNJIM KONTROLAMA U JAVNOM SEKTORU**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su **DARKO RADUNOVIĆ**, ministar finansija i **mr ANA KRSMANOVIĆ**, generalna direktorica Direktorata za centralnu harmonizaciju u Ministarstvu finansija.

PREDSJEDNIK
Duško Marković, s. r.

**ZAKON O
UPRAVLJANJU I UNUTRAŠNJIM KONTROLAMA U JAVNOM SEKTORU**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i druga pitanja od značaja za upravljanje, uspostavljanje, sprovođenje i razvoj unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.

Javni sektor

Član 2

Javnim sektorom, u smislu ovog zakona, smatraju se: državni organi, ministarstva i drugi organi uprave, državni fondovi, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, odnosno organi jedinice lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio (u daljem tekstu: subjekat).

Upravljanje i unutrašnje kontrole

Član 3

Upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **razumna uvjerenost** je stepen sigurnosti koji pruža uspostavljeni sistem unutrašnjih kontrola da će se ciljevi subjekta ostvariti u skladu sa troškovima, koristima i rizicima;
- 2) **uvjerenost** je nezavisna i objektivna ocjena adekvatnosti i efektivnosti procesa upravljanja, upravljanja rizikom i unutrašnjih kontrola u subjektu;
- 3) **rizik** je mogućnost nastupanja događaja koji može negativno uticati na ostvarivanje postavljenih ciljeva subjekta;
- 4) **revizorski trag** je dokumentovani tok finansijskih i drugih transakcija od njihovog početka do završetka, radi omogućavanja rekonstrukcije svih pojedinačnih aktivnosti i njihovog odobravanja;
- 5) **etički kodeks** (Code of Ethics) je kodeks koji je prihvaćen na osnovu Etičkog Kodeksa Instituta internih revizora (The Institute of Internal Auditors – IIA);
- 6) **međunarodni okvir profesionalne prakse** (The International Professional Practices Framework – IPPF) je sistem pravila profesionalne prakse za rad unutrašnjih revizora koji objavljuje Institut internih revizora (IIA);
- 7) **međunarodni standardi za profesionalnu praksu unutrašnje revizije** su skup obaveznih zahtjeva koji je izdao Odbor za standarde interne revizije (The international internal Audit Standards Board);
- 8) **indikator prevare** je sumnja na izvršene materijalno značajne radnje, koji ukazuje na postojanje elemenata prekršaja ili krivičnog djela, odnosno propusta na osnovu kojih se može izvesti zaključak da postoji namjerno, odnosno pogrešno predstavljanje materijalnih ili finansijskih činjenica;
- 9) **prevara** je radnja koju je izvršilo lice u okviru ili van subjekta u svrhu sticanja protivpravne imovinske koristi;
- 10) **nepravilnost** je svako kršenje ugovora ili propisa, nastalo činjenjem ili nečinjenjem, koje ima ili bi moglo da utiče na sredstva budžeta Crne Gore, budžeta jedinice lokalne samouprave ili sredstva pravnih lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio; i
- 11) **sukob interesa** je situacija u kojoj unutrašnji revizor kome je povjereno obavljanje poslova unutrašnje revizije u skladu sa Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije, ima suprotstavljen profesionalni i lični interes.

II. ODGOVORNOST ZA UPRAVLJANJE

Odgovornost rukovodioca

Član 6

Za ostvarivanje poslovnih ciljeva subjekta i uspostavljanje i razvoj unutrašnje kontrole u subjektu, u skladu sa ovim zakonom odgovoran je rukovodilac subjekta.

Rukovodilac subjekta, odnosno rukovodilac organizacione jedinice dužan je da ciljeve iz svoje nadležnosti ostvaruje upravljanjem sredstvima na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Rukovodilac subjekta iz stava 1 ovog člana je starješina državnog organa, ministarstva i drugog organa uprave, državnog fonda, javne ustanove i organa upravljanja u drugom pravnom licu koje se finansira iz budžeta Crne Gore, odnosno starješina organa lokalne uprave, javne ustanove i organa upravljanja u drugom pravnom licu koje se finansira iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisnog regulatornog tijela, akcionarskog društava i drugog pravnog lica u kojem država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio.

Rukovodilac organizacione jedinice je lice koje obavlja poslove visoko rukovodnog i ekspertske rukovodnog kadra u skladu sa propisima kojima se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih, odnosno lokalnih službenika i namještenika.

Rukovodilac subjekta, rukovodilac organizacione jedinice i lice na koje su prenijeta ovlašćenja i odgovornosti, u skladu sa ovim zakonom za vršenje poslova iz svoje nadležnosti odgovara organu koji ga je postavio ili imenovao, odnosno licu koje mu je prenijelo ovlašćenja i odgovornosti.

Obaveze rukovodioca subjekta

Član 7

Rukovodilac subjekta dužan je da obezbijedi:

- 1) utvrđivanje poslovnih ciljeva subjekta kojim rukovodi, a koji doprinose ostvarivanju misije subjekta;
- 2) izradu i sprovođenje strateških i drugih planova, kao i programa za ostvarenje poslovnih ciljeva subjekta;
- 3) sprovođenje i razvoj sistema upravljanja i kontrola;
- 4) uspostavljanje unutrašnje organizacije u subjektu, sa jasno utvrđenim ovlašćenjima i odgovornostima svih rukovodilaca koji upravljaju sredstvima;
- 5) identifikaciju, procjenu i upravljanje rizicima u subjektu;
- 6) uspostavljanje unutrašnjih kontrola utvrđivanjem internih pravila i procedura i sprovođenje kontrola, u skladu sa ovim zakonom;

- 7) sistem izvještavanja u skladu sa prenijetim ovlašćenjima i odgovornostima, u cilju praćenja ostvarenih rezultata i utroška dodijeljenih finansijskih sredstava;
- 8) saradnju sa organima i organizacijama iz upravne oblasti za koju je subjekat nadležan, uključujući i sistem izvještavanja o ostvarenim rezultatima i uspostavljenim unutrašnjim kontrolama;
- 9) praćenje i procjenu efektivnosti kontrola, i
- 10) da odredi lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola.

Lice iz stava 1 tačka 10 ovog člana je rukovodilac organizacione jedinice u čijoj nadležnosti je obavljanje opštih poslova i poslova finansija subjekta.

Način uspostavljanja i unaprijeđenja upravljanja i kontrola propisuje organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Prenošenje ovlašćenja

Član 8

Rukovodilac subjekta, radi realizacije poslovnih ciljeva iz nadležnosti subjekta, pojedine poslove i zadatke finansijskog upravljanja i unutrašnjih kontrola može rješenjem prenijeti na rukovodioca organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu.

Prenošenjem ovlašćenja iz stava 1 ovog člana, ne isključuje se odgovornost rukovodioca subjekta.

Bliže poslove i zadatke iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Odgovornost rukovodioca organizacione jedinice

Član 9

Rukovodilac organizacione jedinice dužan je da u okviru prenijetih ovlašćenja:

- 1) utvrdi ciljeve organizacione jedinice u skladu sa poslovnim ciljevima subjekta;
- 2) ostvaruje poslovne ciljeve u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima u obimu prenesenih ovlašćenja;
- 3) utvrdi pokazatelje uspješnosti (u daljem tekstu: indikatore), kao osnovu za izvještavanje o realizaciji utvrđenih ciljeva;
- 4) identifikuje, procjeni i upravlja rizicima koji mogu da ugroze ostvarivanje poslovnih ciljeva;
- 5) razvija i sprovodi odgovarajuće unutrašnje kontrole i druge mjere ili aktivnosti za upravljanje rizicima;
- 6) organizuje poslovne procese radi pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja; i
- 7) prati i procjenjuje efektivnost kontrola.

III. UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJE KONTROLE

Svrha upravljanja i unutrašnje kontrole

Član 10

Upravljanje i unutrašnje kontrole sprovode se radi:

- 1) unaprijedenja odlučivanja u realizaciji utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta;
- 2) pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja;
- 3) obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i internim opštim aktima;
- 4) jačanja odgovornosti rukovodilaca za upravljanje sredstvima u realizaciji ciljeva;
- 5) obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i drugog izvještavanja; i
- 6) zaštite sredstava od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i drugih nepravilnosti i prevara.

Upravljanje i unutrašnje kontrole sprovode se u svim organizacionim jedinicama, koje u skladu sa ovlašćenjima i odgovornostima realizuju aktivnosti na ostvarivanju ciljeva i obuhvata sva sredstva subjekta, uključujući i sredstva dobijena od Evropske unije i donacije.

Koordinacija razvoja upravljanja i kontrola

Član 11

Rukovodilac organizacione jedinice iz člana 7 stav 2 ovog zakona je dužan da koordinira sprovođenje i razvoj upravljanja i kontrola.

Razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrši se na osnovu plana unaprijedenja upravljanja i kontrola, koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Sadržaj plana iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Elementi upravljanja i kontrola

Član 12

Upravljanje i kontrola zasnivaju se na primjeni sljedećih elemenata, i to:

- 1) kontrolnom okruženju;
- 2) upravljanju rizicima;
- 3) kontrolnim aktivnostima;
- 4) sistemu informacija i komunikacija; i
- 5) praćenju i procjeni sistema upravljanja i kontrola.

Kontrolno okruženje

Član 13

Kontrolno okruženje kao osnova za upravljanje i donošenje odluka subjekta naročito obuhvata:

- 1) poštovanje etičkih vrijednosti i ličnog i profesionalnog integriteta rukovodilaca i zaposlenih;
- 2) utvrđivanje odgovarajuće organizacione strukture subjekta;
- 3) prenošenje ovlašćenja i odgovornosti za ostvarivanje ciljeva;
- 4) sprovođenje nadzora u realizaciji poslovnih ciljeva;
- 5) uspostavljanje hijerarhije izvještavanja; i
- 6) upravljanje kadrovima.

Za uspostavljanje elemenata kontrolnog okruženja iz stava 1 ovog člana odgovoran je rukovodilac subjekta.

Upravljanje rizicima

Član 14

Upravljanje rizicima obuhvata postupak identifikacije, procjene i praćenja događaja, koji mogu negativno uticati na ostvarivanje utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta i preduzimanje potrebnih mjera radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni.

Rukovodilac subjekta dužan je da uspostavi registar rizika i odredi lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima iz st. 1 i 2 ovog člana vrši se na osnovu smjernica koje donosi Ministarstvo.

Kontrolne aktivnosti

Član 15

Rukovodilac subjekta je dužan da uspostavi unutrašnje kontrole radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će poslovni ciljevi biti ostvareni.

Unutrašnje kontrole moraju biti primjerene poslovima, odnosno djelatnosti subjekta i srazmjerne identifikovanom riziku uzimajući u obzir raspoloživa sredstva.

Unutrašnje kontrole se naročito primjenjuju na:

- 1) razdvajanje odgovornosti kojom se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje, odnosno izvršenje, evidentiranje ili kontrolu;
- 2) sistem dvojnog potpisa u kome finansijska obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica;
- 3) pristup sredstvima i informacijama;
- 4) prethodnu kontrolu pravilnosti koju sprovodi finansijski kontrolor ili drugo lice koje odredi rukovodilac subjekta;
- 5) postupke potpunog, tačnog, pravilnog i ažurnog evidentiranja svih poslovnih transakcija;
- 6) dokumentovanje svih transakcija i poslova vezanih za aktivnost subjekta; i
- 7) izvještavanje o realizaciji ciljeva.

Informacije i komunikacije

Član 16

Rukovodilac subjekta je dužan da uspostavi sistem razmjene informacija u subjektu i van subjekta radi obezbijedenja odgovarajućih, ažurnih, tačnih i blagovremenih informacija za donošenje odluka.

Sistem iz stava 1 ovog člana treba da obezbijedi:

- 1) jasne i precizne smjernice i instrukcije zaposlenima za obavljanje poslova;
- 2) efektivno, blagovremeno i pouzdano izvještavanje, sa utvrđenim rokovima za izvještavanje, vrstama izvještaja i načinom izvještavanja; i
- 3) efektivno, blagovremeno i pouzdano izvještavanje u slučaju otkrivanja grešaka, nepravilnosti, prevara ili nedozvoljenih radnji, kao i pogrešne upotrebe sredstava i informacija.

Praćenje i procjena

Član 17

Radi procjene efektivnosti funkcionisanja i obezbijedenja pravovremenog ažuriranja upravljanja i kontrola rukovodilac subjekta dužan je da obezbijedi redovno praćenje i procjenu upravljanja i kontrola.

Praćenje i procjena iz stava 1 ovog člana obavlja se stalnim praćenjem, samoprocjenom, kao i ocjenom unutrašnje revizije.

Izvještavanje o upravljanju i kontrolama

Član 18

Rukovodilac subjekta dužan je da Ministarstvu dostavi godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola do 15. februara tekuće za prethodnu godinu.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na Skupštinu Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), Ustavni sud Crne Gore (u daljem tekstu: Ustavni sud), sudove, Sudski savjet, Državno tužilaštvo, Tužilački savjet, Centralnu banku Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), Državnu revizorsku instituciju Crne Gore (u daljem tekstu: Državna revizorska institucija), Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore (u daljem tekstu: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda), Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

Organi i organizacije iz stava 2 ovog člana, osim akcionarskih društava i drugih pravnih lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio, izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavljaju nadležnim tijelima Skupštine, uz godišnji izvještaj o radu.

Akcionarska društva i druga pravna lica iz stava 2 ovog člana izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavljaju skupštini akcionara, odnosno osnivaču uz godišnji izvještaj o radu.

Sadržaj izvještaja i način izvještavanja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

IV. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

Svrha unutrašnje revizije

Član 19

Radi davanja nezavisnog i objektivnog uvjeravanja i pružanja savjetodavnih usluga u cilju doprinosa unaprijeđenju poslovanja subjekta, u subjektu se organizuje i obavlja unutrašnja revizija, kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola.

Unutrašnja revizija se vrši primjenom sistematičnog, disciplinarnog pristupa u ocjeni i unaprijeđenju efektivnosti procesa upravljanja, upravljanja rizicima i kontrola koji su u funkciji:

- 1) ostvarivanja ciljeva subjekta;
- 2) obavljanja poslovanja na ekonomičan, efektivan i efikasan način;
- 3) obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i drugim propisima i internim pravilima;
- 4) pouzdanosti i sveobuhvatnosti finansijskih i drugih informacija (internih i eksternih); i
- 5) zaštite sredstava od gubitaka prouzrokovanih nepravilnim upravljanjem, neopravdanim raspologanjem kao i zaštite od drugih nepravilnosti.

Ako se unutrašnjom revizijom utvrdi da treba izvršiti unaprijeđenje upravljanja, upravljanja rizicima i unutrašnje kontrole, unutrašnja revizija daje stručno mišljenje i preporuke za njihovo unaprijeđenje.

Ocjena ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti upravljanja poslovanjem subjekta

Član 20

Unutrašnji revizor u postupku obavljanja unutrašnje revizije ocjenjuje ekonomičnost, efektivnost i efikasnost upravljanja poslovanjem subjekta i sistem izvještavanja u subjektu i van subjekta.

Ocjena efikasnosti upravljanja rizicima

Član 21

Unutrašnjom revizijom vrši se ocjena procesa upravljanja rizicima u subjektu utvrđivanjem:

- 1) usklađenosti poslovnih ciljeva sa misijom subjekta;
- 2) da li je rukovodilac subjekta identifikovao i procijenjenio rizike;
- 3) da li su preduzete odgovarajuće mjere za umanjenje rizika;
- 4) da li su odgovarajuće informacije o riziku blagovremeno evidentirane i saopštene zaposlenim u subjektu; i
- 5) adekvatnosti i efektivnosti procesa praćenja i izvještavanja o značajnim rizicima.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju na zahtjev rukovodioca subjekta, obezbjeđuje pružanje savjetodavnih usluga u procesu upravljanja rizicima.

Ocjena adekvatnosti, efektivnosti, pouzdanosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola

Član 22

Unutrašnjom revizijom vrši se ocjena adekvatnosti, efektivnosti, pouzdanosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u subjektu u odnosu na identifikovane i procijenjene rizike koji utiču na ostvarivanje poslovnih ciljeva subjekta.

Faze obavljanja poslova revizije

Član 23

Unutrašnja revizija se obavlja:

- 1) planiranjem poslova revizije na osnovu procjene rizika;
- 2) obavljanjem planiranih poslova revizije;
- 3) izvještavanjem u skladu sa ovim zakonom; i
- 4) praćenjem napretka.

Planiranje

Član 24

Poslovi unutrašnje revizije planiraju se i obavljaju na osnovu:

- 1) strateškog plana unutrašnje revizije;
- 2) godišnjeg plana unutrašnje revizije; i
- 3) plana pojedinačne unutrašnje revizije.

Strateški i godišnji plan unutrašnje revizije priprema i predlaže rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, na osnovu procjene rizika.

Strateški plan unutrašnje revizije utvrđuje se za period od tri godine.

Na osnovu strateškog plana unutrašnje revizije utvrđuje se godišnji plan unutrašnje revizije koji se zasniva na dokumentovanoj procjeni rizika radi određivanja prioriteta u skladu sa poslovnim ciljevima subjekta.

Strateški plan unutrašnje revizije utvrđuje se do kraja godine u kojoj ističe period na koji je donijet, a godišnji plan unutrašnje revizije do kraja tekuće za narednu godinu.

Strateški i godišnji plan unutrašnje revizije utvrđuje rukovodilac subjekta.

Plan pojedinačne unutrašnje revizije izrađuje unutrašnji revizor, a utvrđuje rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju.

Bliži način planiranja i sadržaj planova iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Obavljanje poslova unutrašnje revizije

Član 25

Unutrašnja revizija obavlja se u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim okvirom profesionalne prakse i metodologijom rada unutrašnje revizije.

Metodologiju rada unutrašnje revizije propisuje Ministarstvo.

Indikator prevare

Član 26

Unutrašnji revizor dužan je da, u slučaju sumnje na prevaru prekine postupak revizije i bez odlaganja obavijesti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju, koji je dužan da bez odlaganja u pisanom obliku obavijesti rukovodioca subjekta.

Izvještavanje o rezultatima pojedinačnih revizija

Član 27

Unutrašnji revizor sačinjava revizorski izvještaj u formi nacrtu koji se dostavlja odgovornom licu u subjektu, kod kojeg je izvršena revizija, radi izjašnjavanja na navode iz nacrtu izvještaja.

Izjašnjenje na nacrt revizorskog izvještaja sa predlogom akcionog plana za sprovođenje prihvaćenih preporuka, odgovorno lice iz stava 1 ovog člana dostavlja rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju u roku od osam dana od dana prijema nacrtu izvještaja.

Nakon razmatranja izjašnjenja i predloga akcionog plana iz stava 2 ovog člana, unutrašnji revizor i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju sačinjavaju i potpisuju konačni revizorski izvještaj, koji rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju dostavlja rukovodiocu subjekta zajedno sa predlogom akcionog plana za sprovođenje preporuka.

Rukovodilac subjekta utvrđuje akcioni plan za sprovođenje preporuka i dostavlja ga rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju u roku od osam dana od dana prijema konačnog revizorskog izvještaja i predloga akcionog plana.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana naročito sadrži cilj, obuhvat, rezultate revizije i akcioni plan za sprovođenje prihvaćenih preporuka.

Bliži sadržaj revizorskog izvještaja i način izvještavanja propisuje Ministarstvo.

Praćenje sprovođenja preporuka

Član 28

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju odgovoran je za praćenje sprovođenja preporuka unutrašnje revizije utvrđenih akcionim planom.

Bliži način praćenja sprovođenja preporuka unutrašnje revizije propisuje Ministarstvo.

Izvještavanje o radu jedinica za unutrašnju reviziju

Član 29

Rukovodilac subjekta dužan je da Ministarstvu dostavi godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije, izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije sa podacima o ograničenjima u obuhvatu i resursima ako je u postupku vršenja revizije bilo ograničenja.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na Skupštinu, Ustavni sud, sudove, Sudski savjet, Državno tužilaštvo, Tužilački savjet, Centralnu banku, Državnu revizorsku instituciju, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

Organi i organizacije iz stava 3 ovog člana, osim akcionarskih društava i drugih pravnih lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio, izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavljaju nadležnim tijelima Skupštine, uz godišnji izvještaj o radu.

Akcionarska društva i druga pravna lica iz stava 3 ovog člana izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavljaju skupštini akcionara, odnosno osnivaču uz godišnji izvještaj o radu.

Sadržaj izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Nezavisnost unutrašnje revizije

Član 30

Rukovodilac subjekta odgovoran je za uspostavljanje jedinice za unutrašnju reviziju koja je funkcionalno nezavisna i organizaciono odvojena od drugih organizacionih jedinica subjekta.

Funkcionalna nezavisnost iz stava 1 ovog člana ostvaruje se objektivnim, stručnim, nezavisnim obavljanjem pojedinačnih revizija i neposrednim izvještavanjem rukovodioca subjekta od strane rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju.

Državni i drugi organi, organizacije i druga lica ne smiju vršiti uticaj na rad i odlučivanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor mogu obavljati samo poslove unutrašnje revizije.

Sukob interesa

Član 31

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor dužni su da poslove iz svoje nadležnosti vrše na način da javni interes ne podrede privatnom, kao i da ne izazovu sukob interesa u vršenju revizorske funkcije.

Postupanje u slučaju sukoba interesa

Član 32

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, odnosno unutrašnji revizor dužan je da, bez odlaganja, obustavi sve aktivnosti u odnosu na određenu reviziju i obavijesti rukovodioca subjekta, odnosno rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju o postojanju sukoba njegovih ličnih i

poslovnih interesa, kao i u odnosu na poslove i predmet revizije koje je obavljao tokom godine, koja prethodi godini u kojoj se vrši unutrašnja revizija.

Ako rukovodilac subjekta procijeni da sukob interesa rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju može biti od uticaja na objektivnost unutrašnje revizije može odrediti drugog unutrašnjeg revizora za obavljanje poslova rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju odnosno revizije.

U slučaju sukoba interesa unutrašnjeg revizora, rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju određuje drugog unutrašnjeg revizora za vršenje poslova odnosno revizije.

Prava rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora

Član 33

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor ima pravo:

- 1) na neometan pristup rukovodiocima, zaposlenima i sredstvima subjekta koji su od značaja za obavljanje unutrašnje revizije;
- 2) na neometan pristup informacijama i dokumentaciji; i
- 3) da zahtijeva od odgovornih lica stavljanje na uvid, odnosno davanje neophodnih podataka, izjava, mišljenja i dokumenata potrebnih za obavljanje unutrašnje revizije.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, pored prava iz stava 1 ovog člana, ima i pravo da:

- 1) izvještava rukovodioca subjekta o okolnostima koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijsku ili drugu štetu većeg obima, i
- 2) predloži rukovodiocu subjekta angažovanje stručnjaka čija su posebna znanja i vještine potrebne u postupku obavljanja revizije.

Odgovornosti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju

Član 34

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju odgovoran je za:

- 1) izvršavanje planiranih poslova unutrašnje revizije;
- 2) pripremu i podnošenje na donošenje rukovodiocu subjekta nacrtu povelje unutrašnje revizije;
- 3) pripremu i podnošenje na utvrđivanje strateškog i godišnjeg plana unutrašnje revizije, koji su zasnovani na objektivnoj procjeni rizika;
- 4) pripremu i dostavljanje radi donošenja rukovodiocu subjekta godišnjeg plana kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora, do kraja tekuće, za narednu godinu;

- 5) koordinaciju i raspoređivanje poslova unutrašnjim revizorima u skladu sa njihovim znanjima i vještinama;
- 6) utvrđivanje plana i programa rada pojedinačne revizije;
- 7) praćenje sprovođenja godišnjeg plana unutrašnje revizije i primjenu metodologije za rad unutrašnjih revizora;
- 8) praćenje sprovođenja preporuka iz konačnih revizorskih izvještaja;
- 9) profesionalno i stručno obavljanje unutrašnje revizije; i
- 10) pripremu i utvrđivanje programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta unutrašnje revizije.

Odgovornost rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju za izvještavanje

Član 35

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju dužan je da rukovodiocu subjekta dostavi:

- 1) revizorski izvještaj o obavljenoj pojedinačnoj reviziji;
- 2) izvještaj o značajnim slabostima unutrašnjih kontrola i procesa upravljanja, koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijsku ili drugu štetu većeg obima odnosno negativno uticati na ostvarivanje poslovnih ciljeva subjekta ako su utvrđene tokom obavljanja revizije;
- 3) periodični izvještaj o sprovođenju prihvaćenih preporuka datih u revizorskom izvještaju; i
- 4) godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana revizije, koji sadrži podatke o ograničenjima u pogledu obuhvata revizije, sredstava i zaposlenih i potvrdu organizacione nezavisnosti.

Dinamiku izvještavanja iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana zajednički utvrđuju rukovodilac subjekta i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju dužan je da izvještaje iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana dostavi na zahtjev Ministarstva, poštom u papirnom obliku i elektronskim putem.

Zvanja unutrašnjeg revizora

Član 36

Poslove unutrašnje revizije obavljaju unutrašnji revizori u sljedećim zvanjima:

- 1) rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju;
- 2) viši unutrašnji revizor;
- 3) stariji unutrašnji revizor; i
- 4) mlađi unutrašnji revizor.

Uslovi za obavljanje poslova

Član 37

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, pet godina radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega dvije godine na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Viši unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom, kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, pet godina radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Stariji unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, tri godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Mladi unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, dvije godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Izuzetak u vezi uslova

Član 38

Lice iz člana 37 st. 2, 3 i 4 ovog zakona može zasnovati radni odnos, odnosno biti raspoređeno i bez sertifikata unutrašnjeg revizora u javnom sektoru pod uslovom da sertifikat stekne u roku od godinu dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno raspoređivanja na radno mjesto unutrašnjeg revizora.

Ispit za unutrašnjeg revizora

Član 39

Sertifikat iz člana 37 ovog zakona može se izdati licu koje ima najmanje VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, najmanje dvije godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja i položen ispit za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Ispit iz stava 1 ovog člana polaže se po programu obuke za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru (u daljem tekstu: program) koji obuhvata teorijsku i praktičnu obuku iz oblasti unutrašnje revizije.

Ispit iz stava 1 ovog člana se sastoji od usmenog i praktičnog dijela, i polaže se pred komisijom koju imenuje ministar finansija.

Program utvrđuje Ministarstvo, a obuku po programu sprovodi organ uprave nadležan za upravljanje kadrovima.

Praktični dio obuke sprovodi se uz nadzor mentora koji o uspješnosti praktičnog dijela sačinjava izvještaj.

O položenom ispitu za unutrašnjeg revizora Ministarstvo izdaje uvjerenje.

Način polaganja ispita i sprovođenje praktičnog dijela obuke za unutrašnjeg revizora, sastav komisije za polaganje ispita, dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za dobijanje sertifikata, visinu naknade za polaganje ispita i obrazac sertifikata iz člana 41 ovog zakona propisuje Ministarstvo.

Sredstva za polaganje ispita

Član 40

Za polaganje ispita iz člana 39 ovog zakona plaća se naknada.

Naknadu iz stava 1 ovog člana plaća podnosilac zahtjeva za polaganje ispita.

Predsjednik i članovi komisije za polaganje ispita za unutrašnjeg revizora imaju pravo na naknadu.

Zahtjev za izdavanje sertifikata

Član 41

Radi dobijanja sertifikata unutrašnjeg revizora, fizičko lice podnosi zahtjev sa dokumentacijom kojom dokazuje ispunjenost uslova iz člana 39 stav 1 ovog zakona.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo.

Priznavanje sertifikata stečenog na osnovu međunarodnog ili drugog programa

Član 42

Sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru može da se izda licu bez polaganja ispita za unutrašnjeg revizora u skladu sa ovim zakonom koje ima sertifikat unutrašnjeg revizora, izdat od nadležnog organa strane države, ili odgovarajuće organizacije po međunarodnom ili drugom programu koji je ekvivalentan programu iz člana 39 ovog zakona.

Ekvivalentnost programa utvrđuje i sertifikat unutrašnjeg revizora izdaje Ministarstvo.

Radi dobijanja sertifikata unutrašnjeg revizora fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu, sa dokumentacijom kojom dokazuje ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana i člana 39 ovog zakona.

Postupak izdavanja sertifikata i potrebnu dokumentaciju propisuje Ministarstvo.

Zarada rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora i raspoređivanje u grupe poslova

Član 43

Zvanja unutrašnjih revizora iz člana 36 ovog zakona, raspoređuju se u skladu sa zakonom u odgovarajuće grupe poslova i izražavaju se koeficijentima:

Podgrupa	Zvanja	Koeficijenti
Grupa poslova D		
1	Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju	9.4
9	Viši unutrašnji revizor	7.4
12	Stariji unutrašnji revizor	7.2
15	Mlađi unutrašnji revizor	7.0

Rukovodilac subjekta može, u okviru budžetom odobrenih sredstava, do 30% uvećati osnovnu zaradu rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju, višem unutrašnjem revizoru, starijem unutrašnjem revizoru i mlađem unutrašnjem revizoru zbog posebnih uslova rada, značaja poslova i odgovornosti, posebnih znanja i vještina.

Raspoređivanje zvanja unutrašnjih revizora, utvrđivanje koeficijenata složenosti i usklađivanje sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru, za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave, utvrđuje se propisom jedinice lokalne samouprave.

Profesionalno usavršavanje

Član 44

Radi održavanja teorijskog znanja i stručnih vještina unutrašnji revizori su dužni da se profesionalno usavršavaju.

Profesionalno usavršavanje iz stava 1 ovog člana se vrši na osnovu posebnog programa profesionalnog usavršavanja koji utvrđuje Ministarstvo.

Profesionalno usavršavanje iz stava 2 ovog člana organizuje i sprovodi organ uprave nadležan za upravljanje kadrovima.

Sredstva za sprovođenje posebnog programa profesionalnog usavršavanja državnih i lokalnih službenika obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Sredstva za zaposlene u drugom subjektu javnog sektora iz člana 2 ovog zakona obezbjeđuju se u budžetu tog subjekta.

Povjerljivost

Član 45

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, odnosno unutrašnji revizor dužan je da čuva tajnost podataka, informacija i dokumentacije do kojih dođe u obavljanju poslova i zadataka u skladu sa zakonom.

Način i rokove čuvanja dokumentacije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Saradnja

Član 46

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor dužani su da u obavljanju poslova unutrašnje revizije saraduju sa Ministarstvom i Državnom revizorskom institucijom.

Revizija programa i projekata koje finansira Evropska unija, odnosno drugi donatori

Član 47

Subjekti koji koriste sredstva Evropske unije, odnosno sredstva drugih donatora, prilikom utvrđivanja i vršenja poslova upravljanja i unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije, naročito u procesu planiranja i izvještavanja u odnosu na ta sredstva, dužni su da primijene i zahtjeve Evropske komisije, odnosno drugih donatora.

Jedinice za unutrašnju reviziju dužne su da obavljaju unutrašnju reviziju kod subjekata i drugih korisnika koji sprovode programe i projekte koji se u cjelosti ili djelimično finansiraju iz sredstava fondova Evropske unije, odnosno drugih donatora, uključujući i druge učesnike koji su primili sredstva iz fondova Evropske unije odnosno drugih donatora.

Unutrašnja revizija programa i projekata koje finansira Evropska unija odnosno drugi donatori, obavlja se u skladu sa ovim zakonom i odgovorajućim odredbama međunarodnih ugovora.

Uslovi za uspostavljanje i funkcionisanje unutrašnje revizije

Član 48

Rukovodilac subjekta odgovoran je za obezbjeđivanje uslova za uspostavljanje i funkcionisanje unutrašnje revizije u skladu sa Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije i ovim zakonom, a naročito za:

- 1) raspoređivanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora;
- 2) utvrđivanje povelje unutrašnje revizije;
- 3) obezbjeđivanje sredstava za efikasno i efektivno funkcionisanje unutrašnje revizije;
- 4) utvrđivanje strateškog i godišnjeg plana unutrašnje revizije;
- 5) utvrđivanje akcionog plana za sprovođenje preporuka unutrašnje revizije;
- 6) donošenje godišnjeg plana profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora;
- 7) obezbjeđivanje neometanog pristupa rukovodiocima, zaposlenima i sredstvima subjekta koji su od značaja za sprovođenje revizije;
- 8) obezbjeđivanje neometanog pristupa informacijama i dokumentaciji potrebnoj za obavljanje revizije;
- 9) blagovremeno sprovođenje preporuka unutrašnje revizije;
- 10) informisanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju o sprovođenju preporuka iz revizorskih izvještaja.

Povelja unutrašnje revizije iz stava 1 tačka 2 ovog člana je interni akt koji potpisuju rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i rukovodilac subjekta, u kojem su utvrđeni svrha, ovlašćenja i odgovornosti unutrašnje revizije i rukovodioca subjekta u pogledu unutrašnje revizije.

Uspostavljanje unutrašnje revizije

Član 49

Unutrašnja revizija u subjektu uspostavlja se:

- 1) organizovanjem organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta, ili
- 2) obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta koji u skladu sa zakonom vrši nadzor nad drugim subjektom vrši unutrašnju reviziju i kod tog subjekta, ako nema uspostavljenju unutrašnju reviziju.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta vrši reviziju kod pravnih lica čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave, odnosno u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio, ako nemaju obrazovanu svoju jedinicu za unutrašnju reviziju.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta koordinira rad jedinica za unutrašnju reviziju u subjektima iz st. 2 i 3 ovog člana, koji imaju obrazovanu jedinicu za unutrašnju reviziju.

Jedinice za unutrašnju reviziju mogu da obrazuju zajednički revizorski tim i obavljaju zajedničke revizije na osnovu sporazuma potpisanog između rukovodilaca subjekata.

Jedinica za unutrašnju reviziju ne može imati manje od tri unutrašnja revizora sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju.

Način i kriterijumi za uspostavljanje unutrašnje revizije iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

V. HARMONIZACIJA I KOORDINACIJA SISTEMA UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU

Poslovi harmonizacije i koordinacije

Član 50

Harmonizaciju i koordinaciju razvoja sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru vrši Ministarstvo.

Harmonizacija i koordinacija iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- 1) pripremu zakona i drugih propisa za razvoj sistema upravljanja, unutrašnjih kontrola i unutrašnje revizije u javnom sektoru;
- 2) izradu smjernica za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj upravljanja i kontrola;
- 3) izradu metodologije rada unutrašnje revizije;
- 4) pripremu etičkog kodeksa i standarda unutrašnje revizije;
- 5) pripremu, organizovanje i sprovođenje programa obuke za lica odgovorna i uključena u koordinaciju sprovođenja i razvoja upravljanja i kontrola;
- 6) pripremu, organizovanje i sprovođenje programa obuke i polaganja ispita za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru;
- 7) pripremu, organizovanje i sprovođenje programa profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora;
- 8) vođenje registara lica zaduženih za koordinaciju upravljanja i kontrola, rizika, knjiga procedura, jedinica za unutrašnju reviziju, sporazuma o povjeravanju poslova unutrašnje revizije, povelja unutrašnje revizije, unutrašnjih revizora, sertifikovanih unutrašnjih revizora i obuka unutrašnjih revizora;
- 9) sagledavanje kvaliteta upravljanja i kontrola kod subjekata, radi unaprijeđenja metodologije i standarda rada;
- 10) sagledavanje kvaliteta rada unutrašnje revizije kod jedinica za unutrašnju reviziju, radi unaprijeđenja metodologije i standarda rada;
- 11) koordiniranje aktivnosti jedinica za unutrašnju reviziju u subjektima u sprovođenju horizontalne revizije budžetskih sredstava i revizije EU fondova i drugih donatorskih sredstava; i

12) saradnju sa profesionalnim organizacijama i institucijama iz oblasti upravljanja i kontrola i unutrašnje revizije u javnom sektoru.

O promjenama podataka iz stava 2 tačka 8 ovog člana, rukovodilac subjekta dužan je da obavijesti Ministarstvo, u roku od 30 dana od dana nastupanja promjene.

Sagledavanje kvaliteta iz stava 2 tač. 9 i 10 ovog člana vrši se u skladu sa metodologijom koju propisuje Ministarstvo.

Rukovodilac subjekta dostavlja Ministarstvu podatke sa potrebnom dokumentacijom o licu zaduženom za koordinaciju upravljanja i kontrola, o načinu vršenja unutrašnje revizije, unutrašnjim revizorima, obavještenje o registru rizika, knjizi procedura i povelji unutrašnje revizije.

Način vođenja i sadržaj registara iz stava 2 tačka 8 ovog člana, kao i potrebnu dokumentaciju iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Godišnji izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

Član 51

Ministarstvo na osnovu izvještaja iz čl. 18, 29 i 53 ovog zakona priprema godišnji konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama koji se dostavlja Vladi do kraja juna tekuće za prethodnu godinu.

VI. SPRJEČAVANJE I OTKLANJANJE RIZIKA OD NEPRAVILNOSTI I PREVARA

Postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevaru

Član 52

Rukovodilac subjekta dužan je da uspostavi sistem za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare u subjektu.

Rukovodilac subjekta dužan je da preduzima mjere za sprječavanje i otklanjanje rizika od nepravilnosti i prevara.

Rukovodilac subjekta dužan je da odredi lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Svi zaposleni u subjektu dužni su da odmah bez odlaganja obavještavaju o sumnjama na nepravilnost.

Način uspostavljanja sistema iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izvještaj o obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare

Član 53

Rukovodilac subjekta dužan je da Ministarstvu dostavi godišnji izvještaj o obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare i preduzetim mjerama do 15. februara tekuće za prethodnu godinu.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na Skupštinu, Ustavni sud, sudove, Sudski savjet, Državno tužilaštvo, Tužilački savjet, Centralnu banku, Državnu revizorsku instituciju, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje podzakonskih akata

Član 54

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14).

Važenje sertifikata unutrašnjeg revizora

Član 55

Sertifikati unutrašnjeg revizora izdati unutrašnjim revizorima u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14) ostaju na snazi i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja

Član 56

Subjekti su dužni da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Strateški planovi unutrašnje revizije donijeti do dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana donošenja podzakonskog akta iz člana 24 ovog zakona.

Godišnji planovi unutrašnje revizije na osnovu strateških planova iz stava 2 ovog člana donosiće se do isteka perioda na koji su ti strateški planovi donijeti.

Dostavljanje podataka i dokumentacije

Član 57

Rukovodilac subjekta dužan je da podatke iz člana 50 stav 2 tačka 8 ovog zakona dostavi Ministarstvu radi uspostavljanja registara u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu podzakonskog akta iz člana 50 stav 6 ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 58

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14).

Stupanje na snagu

Član 59

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore"

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom utvrđuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje zakona su usklađivanje sa preporukama Sigme i Evropske komisije u oblastima koje se odnose na principe upravljanja, unutrašnju kontrolu, upravljačku odgovornost, uspostavljanje okvira za sistem za prijavu nepravilnosti i sumnje na prevaru u upravljanju nacionalnim sredstvima i uslađivanje sa novim Međunarodnim okvirom profesionalne prakse interne revizije (IIA).

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ne postoje izvori prava Evropske unije, niti potvrđene međunarodne konvencije, sa kojima je potrebno usaglasiti ovaj zakon.

IV. OBRAZLOŽENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA ZAKONSKIH RJEŠENJA

Član 1 Ovim zakonom uređuju se upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i druga pitanja od značaja za upravljanje, uspostavljanje, sprovođenje i razvoj unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.

Član 2 Ovom odredbom predlaže se definisanje pojma javnog sektora u smislu ovog zakona, koji obuhvata državne organe, ministarstva i druge organe uprave, državne fondove, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, odnosno organi jedinice lokalne samouprave, organe lokalne uprave, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio.

Član 3 Ovom odredbom definiše se da upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Član 4 Ovom odredbom definiše se upotreba rodno osjetljivog jezika.

Član 5 Ovom odredbom definišu se značenja pojedinih izraza.

Članom 6 -predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta, odnosno rukovodioca organizacione jedinice za realizaciju ciljeva.

Članom 7 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta da ciljeve subjekta ostvaruje, upravljanjem sredstvima subjekta na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan, kao i transparentan način.

Članom 8 predlaže se prenošenje ovlašćenja za pojedine poslove i finansijsko upravljanje na rukovodioce organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu. Prenosjenjem ovlašćenja, ne isključuje se odgovornost rukovodioca subjekta.

Članom 9 predlaže se odgovornost rukovodioca organizacionih jedinica za utvrđivanje i realizaciju ciljeva subjekta.

Članom 10 objašnjava se svrha i obuhvat upravljanja i unutrašnjih kontrola na sredstva subjekta i sredstva dobijena od Evropske unije.

Članom 11 predlaže se odgovornost za koordinaciju sprovođenja i razvoja upravljanja i kontrola, koje se vrši se na osnovu plana za unapređenje upravljanja i kontrola.

Članom 12 predlaže se sprovođenje upravljanja i kontrola na primjeni međunarodnog okvira za unutrašnju kontrolu (COSO), odnosno primjenom međusobno povezanih elemenata: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacija, praćenje i procjena.

Članom 13 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta da uspostavi kontrolno okruženje kao osnovu za upravljanje i donošenje odluka, a koja podrazumijeva poštovanje etičkih vrijednosti i integriteta rukovodilaca i zaposlenih, utvrđivanje organizacione strukture, delegiranje ovlašćenja i odgovornosti za ostvarivanje ciljeva, sprovođenje nadzora, uspostavljanje linija izvještavanja i upravljanje kadrovima.

Članom 14 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta, odnosno rukovodioca organizacione jedinice da upravlja rizicima na način da identifikuje, procjenjuje i prati događaje, koji mogu nepovoljno uticati na ostvarivanje utvrđenih ciljeva subjekta i da preduzima potrebne mjere radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni. Rukovodilac subjekta dužan je da uspostavi registar rizika. Upravljanje rizicima vrši se na osnovu smjernica koje donosi Ministarstvo.

Članom 15 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta, odnosno rukovodioca organizacione jedinice da uspostavi i sprovodi unutrašnje kontrole kroz utvrđene politike, pisana pravila, procedure, postupke i druge mjere ili aktivnosti radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni.

Članom 16 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta da uspostavi efektivan sistem razmjene informacija u okviru i van subjekta, kako bi se obezbijedilo da se odluke donose na osnovu odgovarajućih, ažurnih, tačnih i blagovremenih informacija.

Članom 17 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta za redovno praćenje i procjenu finansijskog upravljanja i kontrola radi procjene efektivnosti funkcionisanja upravljanja i kontrola i obezbjeđenja pravovremenog ažuriranja.

Članom 18 predlaže se odgovornost rukovodioca subjekta da Direktoratu za centralnu harmonizaciju dostavi godišnji izvještaj o sprovedenim aktivnostima na sprovođenju i razvoju finansijskog upravljanja i kontrola do kraja januara tekuće za prethodnu godinu.

Odredba ovog člana ne odnosi se na Skupštinu, Ustavni sud, sudske organe i državna tužilaštva, Državnu revizorsku instituciju, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

Organi i organizacije iz stava 2 ovog člana, osim akcionarskih društava i drugih pravnih lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio, izvještaj dostavljaju nadležnim tijelima Skupštine, uz godišnji izvještaj o radu.

Akcionarska društva i druga pravna lica izvještaj dostavljaju skupštini akcionara, odnosno osnivaču uz godišnji izvještaj o radu.

Sadržaj izvještaja i način izvještavanja propisuje Ministarstvo.

Član 19 - Ovom odredbom predlaže se definisanje unutrašnje revizije kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola u subjektu, koja se vrši radi davanja nezavisnog i objektivnog uvjeravanja i savjetodavnih usluga u cilju doprinosa unaprijeđenju poslovanja subjekta.

Unutrašnja revizija se vrši primjenom sistematičnog, disciplinarnog pristupa u ocjeni i unaprijeđenju efektivnosti procesa upravljanja, upravljanja rizicima i kontrola koji su u funkciji: ostvarivanja ciljeva subjekta; obavljanja poslovanja na ekonomičan, efektivan i efikasan način; obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i drugim propisima i internim pravilima; pouzdanosti i sveobuhvatnosti finansijskih i drugih informacija (internih i eksternih); i zaštite sredstava od gubitaka prouzrokovanih nepravilnim upravljanjem, neopravdanim raspologanjem kao i zaštite od drugih nepravilnosti.

Ako se unutrašnjom revizijom utvrdi da treba izvršiti unaprijeđenje upravljanja, upravljanja rizicima i unutrašnje kontrole, unutrašnja revizija daje stručno mišljenje i preporuke za njihovo unaprijeđenje.

Član 20 - Ovom odredbom definiše se uloga unutrašnje revizije u ocjeni upravljanja u subjektu. Unutrašnji revizor u postupku obavljanja unutrašnje revizije ocjenjuje ekonomičnost, efektivnost i efikasnost upravljanja poslovanjem subjekta i sistem izvještavanja u subjektu i van subjekta.

Član 21 - Ovom odredbom definiše se uloga unutrašnje revizije u ocjeni efikasnosti upravljanja rizicima. Unutrašnjom revizijom vrši se ocjena procesa upravljanja rizicima u subjektu: utvrđivanjem usklađenosti poslovnih ciljeva sa misijom subjekta; utvrđivanjem da li je rukovodilac subjekta izvršio identifikovao i procijenjenio rizike; utvrđivanjem da li su preduzete odgovarajuće mjere za umanjene rizika; utvrđivanjem da li su odgovarajuće informacije o riziku blagovremeno evidentirane i saopštene zaposlenim u subjektu i utvrđivanjem adekvatnosti i efektivnosti procesa praćenja i izvještavanja o značajnim rizicima.

Član 22 - Ovom odredbom definiše se uloga unutrašnje revizije u ocjeni adekvatnosti, efektivnosti, pouzdanosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola.

Član 23 - Ovom odredbom definišu se faze obavljanja poslova revizije, koje obuhvataju: planiranje poslova revizije na osnovu procjene rizika, obavljanjem planiranih poslova revizije, izvještavanjem i praćenjem napretka.

Član 24 - Ovom odredbom definiše se planiranje poslova unutrašnje revizije na osnovu strateškog i godišnjeg plana unutrašnje revizije i pojedinačnog plana unutrašnje revizije. Naime, strateški i godišnji plan unutrašnje revizije izrađuje rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, na osnovu procjene rizika, a odobrava rukovodilac subjekta. Strateški plan donosi se za period od tri godine, a godišnji plan izrađuje se na osnovu strateškog plana i mora biti zasnovan na dokumentovanoj procjeni rizika, kako bi se odredili prioriteti koji su u skladu sa ciljevima subjekta. Godišnji plan utvrđuje se do kraja tekuće za narednu godinu. Unutrašnji revizori izrađuju i dokumentuju pojedinačni plan za svaku uslugu revizije. Bliži način planiranja unutrašnje revizije propisuje Ministarstvo.

Član 25 - Ovom odredbom definiše se obavljanje poslova unutrašnje revizije na način da se poslovi unutrašnje revizije obavljaju u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim okvirom profesionalne prakse i metodologijom rada unutrašnje revizije. Metodologiju rada unutrašnje revizije propisuje Ministarstvo.

Član 26 - Ovom odredbom definiše se obaveza unutrašnjeg revizora da, u slučaju sumnje na prevaru prekine postupak revizije i bez odlaganja obavijesti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju, koji je dužan da bez odlaganja u pisanom obliku obavijesti rukovodioca subjekta.

Član 27 - Ovom odredbom definiše se izvještavanje o rezultatima pojedinačnih revizija. Unutrašnji revizor sačinjava revizorski izvještaj u formi nacrtu koji se dostavlja odgovornom licu u subjektu, kod kojeg je izvršena revizija, radi izjašnjavanja na navode iz nacrtu izvještaja. Izjašnjenje na nacrt revizorskog izvještaja sa predlogom akcionog plana za sprovođenje prihvaćenih preporuka, odgovorno lice iz stava dostavlja rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju u roku od osam dana od dana prijema nacrtu izvještaja. Nakon razmatranja izjašnjenja i predloga akcionog plana, unutrašnji revizor i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju sačinjavaju i potpisuju konačni revizorski izvještaj, koji rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju dostavlja rukovodiocu subjekta zajedno sa predlogom akcionog plana za sprovođenje preporuka. Rukovodilac subjekta utvrđuje akcioni plan za sprovođenje preporuka i dostavlja ga rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju u roku od osam dana od dana prijema konačnog revizorskog izvještaja i predloga akcionog plana. Izvještaj naročito sadrži cilj, obuhvat, rezultate revizije i akcioni plan za sprovođenje prihvaćenih preporuka. Bliži sadržaj revizorskog izvještaja i način izvještavanja propisuje Ministarstvo.

Član 28 - Ovom odredbom definiše se odgovornost rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju za praćenje sprovođenja preporuka unutrašnje revizije utvrđenih akcionim planom. Bliži način praćenja sprovođenja preporuka unutrašnje revizije propisuje Ministarstvo.

Član 29 - Ovom odredbom definiše izvještavanje o radu jedinica za unutrašnju reviziju. Rukovodilac subjekta dužan je da Ministarstvu finansija dostavi godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije, izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije sa podacima o ograničenjima u obuhvatu i resursima ako je u postupku vršenja revizije bilo ograničenja. Izvještaj se dostavlja do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu. Odredba ovog člana ne odnosi se na Skupštinu, Ustavni sud, sudove, Sudski savjet, Državno tužilaštvo, Tužilački savjet, Centralnu banku, Državnu revizorsku instituciju, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

Organi i organizacije osim akcionarskih društava i drugih pravnih lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio, izvještaj dostavljaju nadležnim tijelima Skupštine, uz godišnji izvještaj o radu. Akcionarska društva i druga pravna izvještaj dostavljaju skupštini akcionara, odnosno osnivaču uz godišnji izvještaj o radu. Sadržaj izvještaja propisuje Ministarstvo.

Član 30 - Ovom odredbom definiše se nezavisnost unutrašnje revizije. Rukovodilac subjekta odgovoran je za uspostavljanje jedinice za unutrašnju reviziju koja je funkcionalno nezavisna i organizaciono odvojena od drugih organizacionih jedinica subjekta. Funkcionalna nezavisnost iz stava 1 ovog člana ostvaruje se objektivnim, stručnim, nezavisnim obavljanjem pojedinačnih revizija i neposrednim izvještavanjem rukovodioca subjekta od strane rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor ne smiju primati, ni tražiti uputstva u izvršavanju poslova unutrašnje revizije od državnih i drugih organa, organizacija i drugih lica. Državni i drugi organi, organizacije i druga lica ne smiju vršiti uticaj na rad i odlučivanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor mogu obavljati samo poslove unutrašnje revizije.

Član 31 - Ovom odredbom definiše se da su rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor dužni da poslove iz svoje nadležnosti vrše na način da javni interes ne podređe privatnom, kao i da ne izazovu sukob interesa u vršenju revizorske funkcije.

Član 32 - Ovom odredbom definiše postupanje u slučaju sukoba interesa. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, odnosno unutrašnji revizor dužan je da, bez odlaganja, obustavi sve aktivnosti u odnosu na određenu reviziju i obavijesti rukovodioca subjekta, odnosno rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju o postojanju sukoba njegovih ličnih i poslovnih interesa, kao i u odnosu na poslove i predmet revizije, koje je obavljao tokom godine, koja prethodi godini u kojoj se vrši unutrašnja revizija. Ako rukovodilac subjekta procijeni da sukob interesa rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju može biti od uticaja na objektivnost unutrašnje revizije može odrediti drugog unutrašnjeg revizora za obavljanje poslova rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju odnosno revizije. U slučaju sukoba interesa unutrašnjeg revizora, rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju odrediće drugog unutrašnjeg revizora za vršenje poslova odnosno revizije.

Član 33 - Ovom odredbom definišu se prava rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora na: neometan pristup rukovodiocima, zaposlenima i sredstvima subjekta koji su od značaja za obavljanje unutrašnje revizije; na neometan pristup informacijama i dokumentaciji i da zahtijeva od odgovornih lica stavljanje na uvid, odnosno davanje neophodnih podataka, izjava, mišljenja i dokumenata potrebnih za obavljanje unutrašnje revizije.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, ima i pravo da izvještava rukovodioca subjekta o okolnostima koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijsku ili drugu štetu većeg obima, i predloži rukovodiocu subjekta angažovanje stručnjaka čija su posebna znanja i vještine potrebne u postupku obavljanja revizije.

Član 34 - Ovom odredbom definiše se odgovornosti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju za: izvršavanje planiranih poslova unutrašnje revizije; pripremu i podnošenje na donošenje rukovodiocu subjekta nacrta povelje unutrašnje revizije; pripremu i podnošenje na utvrđivanje strateškog i godišnjeg plana unutrašnje revizije, koji su zasnovani na objektivnoj procjeni rizika; pripremu i dostavljanje radi donošenja rukovodiocu subjekta godišnjeg plana kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora, do kraja tekuće, za narednu godinu; koordinaciju i raspoređivanje poslova unutrašnjim revizorima u skladu sa njihovim znanjima i vještinama; utvrđivanje plana i programa rada pojedinačne revizije; praćenje sprovođenja godišnjeg plana unutrašnje revizije i primjenu smjernica za rad unutrašnjih revizora; praćenje sprovođenja preporuka iz konačnih revizorskih izvještaja; profesionalno i stručno obavljanje unutrašnje revizije; i pripremu i utvrđivanje programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta unutrašnje revizije.

Član 35 - Ovom odredbom definiše odgovornost rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju za izvještavanje. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju dužan je da rukovodiocu subjekta dostavi: revizorski izvještaj o obavljenoj pojedinačnoj reviziji; periodični izvještaj o značajnim slabostima unutrašnjih kontrola i procesa upravljanja, koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijsku ili drugu štetu većeg obima odnosno negativno uticati na ostvarivanje poslovnih ciljeva subjekta ako su utvrđene tokom obavljanja revizije; periodični izvještaj o sprovođenju prihvaćenih preporuka datih u revizorskom izvještaju i godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana revizije, koji sadrži podatke o ograničenjima u pogledu obuhvata revizije, sredstava i zaposlenih i potvrdu organizacione nezavisnosti. Dinamiku izvještavanja zajednički utvrđuju rukovodilac subjekta i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju ma dostavljanje određenih izvještaja na zahtjev Ministarstva poštom u papirnom obliku i elektronskim putem.

Član 36 - Ovom odredbom definiše zvanja unutrašnjeg revizora. Poslove unutrašnje revizije obavljaju unutrašnji revizori u sljedećim zvanjima: rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju; viši unutrašnji revizor; stariji unutrašnji revizor; i mlađi unutrašnji revizor.

Član 37 - Ovom odredbom definiše uslovi za obavljanje poslova. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, pet godina radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega dvije godine na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Viši unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom, kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, pet godina radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Stariji unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, tri godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Mlađi unutrašnji revizor može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, ima: VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, dvije godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja od čega jednu godinu na poslovima revizije i sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Član 38 - Ovom odredbom definiše se izuzetak u vezi uslova raspoređeno i bez sertifikata unutrašnjeg revizora u javnom sektoru pod uslovom da sertifikat stekne u roku od godinu dana od zasnivanja radnog odnosa, odnosno raspoređivanja na radno mjesto unutrašnjeg revizora.

Član 39 - Ovom odredbom definiše se ispit za unutrašnjeg revizora. Sertifikat može se izdati licu koje ima najmanje VIII nivokvalifikacije obrazovanja, najmanje dvije godine radnog iskustva na poslovima u nivou te kvalifikacije obrazovanja i položen ispit za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru.

Ispit se polaže po programu obuke za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru koji obuhvata teorijsku i praktičnu obuku iz oblasti unutrašnje revizije. Ispit se sastoji od usmenog i praktičnog dijela, i polaže se pred komisijom koju imenuje ministar finansija. Program utvrđuje Ministarstvo, a realizuje organ uprave nadležan za upravljanje kadrovima. Način polaganja ispita za unutrašnjeg revizora, obrazovanje komisije za polaganje ispita, dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za dobijanje sertifikata, visinu naknade za polaganje ispita i obrazac sertifikata propisuje Ministarstvo.

Član 40 - Ovom odredbom definišu se sredstva za organizovanje programa za državne i lokalne službenike obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore. Sredstva za zaposlene u drugom subjektu javnog sektora zakona obezbjeđuju se u budžetu tog subjekta. Sredstva za polaganje ispita za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Član 41 - Ovom odredbom definiše se postupak za izdavanje sertifikata. Sertifikat ima snagu javne isprave i izdaje ga Ministarstvo.

Član 42 - Ovom odredbom definiše priznavanje sertifikata na osnovu međunarodnog ili drugog programa. Sertifikat unutrašnjeg revizora u javnom sektoru može se izdati licu bez polaganja ispita za unutrašnjeg revizora koje ima sertifikat unutrašnjeg revizora, izdat od nadležnog organa strane države, ili odgovarajuće organizacije po međunarodnom ili drugom programu ako je ispunjen uslov ekvivalentnosti programa. Ekvivalentnost programa utvrđuje i sertifikat unutrašnjeg revizora izdaje Ministarstvo. Radi dobijanja sertifikata unutrašnjeg revizora fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu, sa dokumentacijom kojom dokazuje ispunjenost uslova. Postupak izdavanja sertifikata i potrebnu dokumentaciju propisuje Ministarstvo.

Član 43 - Ovom odredbom definiše se zarada rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora i raspoređivanje u grupe poslova. Zvanja unutrašnjih revizora raspoređuju se u skladu sa zakonom u odgovarajuće grupe poslova i izražavaju koeficijentima. Rukovodilac subjekta može, u okviru budžetom odobrenih sredstava, od 30% uvećati osnovnu zaradu

rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju, višem unutrašnjem revizoru, starijem unutrašnjem revizoru i mlađem unutrašnjem revizoru zbog posebnih uslova rada, značaja poslova i odgovornosti, posebnih znanja i vještina. Raspoređivanje zvanja unutrašnjih revizora, utvrđivanje koeficijentata složenost i usklađivanje sa zakonom kojim se uređuje zarada zaposlenih u javnom sektoru za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave, utvrđuje se propisom jedinice lokalne samouprave.

Član 44 - Ovom odredbom definiše se obaveza profesionalnog usavršavanje unutrašnjih revizora, radi održavanja teorijskog znanja i stručnih vještina unutrašnji revizori su dužni da se profesionalno usavršavaju. Profesionalno usavršavanje se vrši na osnovu posebnog programa profesionalnog usavršavanja koji utvrđuje Ministarstvo. Program realizuje organ za upravljanje kadrovima. Sredstava za sprovođenje posebnog programa profesionalnog usavršavanja državnih i lokalnih službenika obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore. Sredstva za zaposlene u drugom subjektu javnog sektora obezbjeđuju se u budžetu tog subjekta.

Član 45 - Ovom odredbom definiše se obaveza rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju, odnosno unutrašnjih revizora da čuvaju tajnost podataka, informacija i dokumentacije do kojih dođe u obavljanju poslova i zadataka u skladu sa zakonom. Način i rokove čuvanja dokumentacije propisuje Ministarstvo.

Član 46 - Ovom odredbom definiše se obaveza rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizorada u obavljanju poslova unutrašnje revizije saraduju sa Ministarstvom i Državnom revizorskom institucijom.

Član 47 - Ovom odredbom definiše se revizija programa i projekata koje finansira Evropska Unija odnosno drugi donator. Subjekti koji koriste sredstva Evropske Unije, odnosno sredstva drugih donatora, prilikom utvrđivanja i vršenja poslova upravljanja i unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije, naročito u procesu planiranja i izvještavanja u odnosu na ta sredstva, dužni su da primijene i zahtjeve Evropske komisije, odnosno drugih donatora. Jedinice za unutrašnju reviziju dužne su da obavljaju unutrašnju reviziju kod subjekata i drugih korisnika koji sprovode programe i projekte koji se u cjelosti ili djelimično finansiraju iz sredstava fondova Evropske unije, odnosno drugih donatora, uključujući i druge učesnike koji su primili sredstva iz fondova Evropske unije odnosno drugih donatora.

Unutrašnja revizija programa i projekata koje finansira Evropska unija odnosno drugi donatori, obavlja se u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim odredbama međunarodnih ugovora.

Član 48 - Ovom odredbom definišu se uslovi za uspostavljanje i funkcionisanje unutrašnje revizije. Rukovodilac subjekta odgovoran je za obezbjeđivanje uslova za uspostavljanje i funkcionisanje unutrašnje revizije u skladu sa Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije i ovim zakonom, a naročito za: raspoređivanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora; utvrđivanje povelje unutrašnje revizije; obezbjeđivanje sredstava i zaposlenih za efikasno i efektivno funkcionisanje unutrašnje revizije; utvrđivanje strateškog i godišnjeg plana unutrašnje revizije; utvrđivanje akcionog plana za sprovođenje preporuka unutrašnje revizije; donošenje godišnjeg plana o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju unutrašnjih revizora; obezbjeđivanje neometanog pristupa rukovodiocima, zaposlenima i sredstvima subjekta koji su od značaja za sprovođenje revizije; obezbjeđivanje

neometanog pristupa informacijama i dokumentaciji potrebnoj za obavljanje revizije; blagovremeno sprovođenje preporuka unutrašnje revizije; informisanje rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju o sprovođenju preporuka iz revizorskih izvještaja.

Povelja unutrašnje revizije je interni akt koji potpisuju rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i rukovodilac subjekta, u kojem su utvrđeni svrha, ovlaštenja i odgovornosti unutrašnje revizije i rukovodioca subjekta u pogledu unutrašnje revizije.

Član 49 - Ovom odredbom definiše se obaveza i načini uspostavljanja unutrašnje revizije. Unutrašnja revizija u subjektu uspostavlja se: organizovanjem organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta, ili obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta koji u skladu sa zakonom vrši nadzor nad drugim subjektom vrši unutrašnju reviziju i kod tog subjekta, ako nema uspostavljenu unutrašnju reviziju.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta vrši reviziju kod pravnih lica čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave, odnosno u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio, ako nemaju obrazovanu svoju jedinicu za unutrašnju reviziju.

Jedinica za unutrašnju reviziju subjekta koordinira rad jedinica za unutrašnju reviziju u subjektima iz st. 2 i 3 ovog člana, koji imaju obrazovanu jedinicu za unutrašnju reviziju.

Jedinice za unutrašnju reviziju mogu da obrazuju zajednički revizorski tim i obavljaju zajedničke revizije na osnovu sporazuma potpisanog između rukovodilaca subjekata.

Jedinica za unutrašnju reviziju ne može imati manje od tri unutrašnja revizora sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju.

Način i kriterijumi za uspostavljanje unutrašnje revizije utvrđuje se propisom Vlade.

Član 50 - Ovom odredbom definisane su nadležnosti Ministarstvu za harmonizaciju i koordinaciju sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.

Član 51 - Ovom odredbom definiše se obaveza Ministarstva do kraja juna tekuće za prethodnu godinu, dostavi Vladi godišnji konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Član 52 - Ovom odredbom definisane se sprječavanje i otklanjanje rizika od nepravilnosti i prevara i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare. Rukovodilac subjekta dužan je da uspostavi sistem za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare u subjektu. Rukovodilac subjekta dužan je da preduzima mjere za sprječavanje i otklanjanje rizika od nepravilnosti i prevara. Rukovodilac subjekta dužan je da odredi lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu. Svi zaposleni u subjektu dužni su da odmah bez odlaganja obavještavaju o sumnjama na nepravilnost. Način uspostavljanja sistema propisuju Ministarstvo.

Član 53 - Ovom odredbom definiše se obaveza rukovodioca subjekta da Ministarstvu dostavi godišnji izvještaj o obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare i preduzetim mjerama do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu. Ove odredbe ne odnosi se na Skupštinu, Ustavni sud, sudove, Sudski savjet, Državno tužilaštvo, Tužilački savjet, Centralnu banku,

Državnu revizorsku instituciju, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio.

Član 54 – Ovom odredbom definiše se da će podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijete se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14).

Član 55 - Ovom odredbom definiše se da sertifikati unutrašnjeg revizora izdati unutrašnjim revizorima u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14) ostaju na snazi i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56 - Ovom odredbom definiše se da subjekti su dužni da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Strateški planovi unutrašnje revizije donijeti do dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana donošenja podzakonskog akta iz člana 24 ovog zakona. Godišnji planovi unutrašnje revizije na osnovu strateških planova iz stava 2 ovog člana donosiće se do isteka perioda na koji su ti strateški planovi donijeti.

Član 57 - Ovom odredbom definiše se da je rukovodilac subjekta dužan da podatke iz člana 50 stav 2 tačka 8 ovog zakona dostavi Ministarstvu radi uspostavljanja registara u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu podzakonskog akta iz člana 50 stav 6 ovog zakona.

Član 58- Ovom odredbom definiše se da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14).

Član 59 - Ovom odredbom definiše se da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne.Gore".

OBRAZLOŽENJE
RAZLOGA ZBOG KOJIH NIJE SPROVODENA JAVNA RASPRAVA

U pripremi Predloga Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru nije sprovedena javna rasprava po postupku i na način propisan Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG“, broj 12/12).

Javna rasprava nije sprovedena iz razloga što se ovim zakonom ne uređuju prava, obaveze i pravni interes građana.

Ovim zakonom uređuju se upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i druga pitanja od značaja za upravljanje, uspostavljanje, sprovođenje i razvoj unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.

Upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Javnim sektorom u smislu ovog zakona smatraju se: državni organi, ministarstva i drugi organi uprave, državni fondovi, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, odnosno organi jedinice lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio

Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije

Br: 01-004-201/2

Podgorica, 11. jul 2018. godine

MINISTARSTVO FINANSIJA
n/r ministru Darku Radunoviću

Crna Gora			
MINISTARSTVO FINANSIJA			
PODGORICA			
Datum: 11. 07. 2018			
Broj:	05-11356/1	Prilog:	

Poštovani gospodine Radunoviću,

Dopisom broj 05-11356/1 od 11. jula 2018. godine tražili ste mišljenje o uskladenosti Predloga zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru s pravnom tekovinom Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 8 Odluke o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji ("Službeni list CG", br. 9/12, 15/14, 19/17 i 33/18), Kancelarija za evropske integracije je saglasna s navodima u obrascu uskladenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

Glavni pregovarač
Aleksandar Drljević

- Sačinio: Luka Stanković, šef Grupe L.S.
- Odobrila: Nevenka Vulićević, načelnik Odsjeka

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

1. Naziv nacrt/predloga propisa		Identifikacioni broj Izjave	MF-IU/PZ/18/10
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru		
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Public Sector Governance and Internal Control		
2. Podaci o obrađivaču propisa			
a) Organ državne uprave koji priprema propis			
Organ državne uprave		Ministarstvo finansija	
- Sektor/odsjek	Direktorat za centralnu harmonizaciju		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Generalni direktor Ana Krsmanović (225-720)		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Stoja Roćenović (201-966)		
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa			
- Naziv pravnog lica	/		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis			
- Organ državne uprave	Subjekti javnog sektora		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)			
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis			
Glava VIII, Politike saradnje, član 92 Saradnja u oblasti interne kontrole i eksterne revizije			
b) Stepenn ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
	☒	ispunjava u potpunosti	
	☐	djelimično ispunjava	
	☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
/			
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)			
- PPCG za period	2018-2020		
- Poglavlje, potpoglavlje	32 Finansijski nadzor, 2. Planovi i potrebe, 2.2. Zakonodavni okvir, A) PIFC		
- Rok za donošenje propisa	I kvartal 2018		
- Napomena	/		
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije			
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije			
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.			
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije			
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.			
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije			
Ne postoje izvora prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.			
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti			

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
Ne postoje odgovarajući propisi EU s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa.	
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (previde dostaviti u prilogu)	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru preveden je na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi predloga zakona o upravljanju unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašteničke obrađivača-propisa	Potpis / Glavni pregovarač
Datum	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MF-TU/PZ/18/10		MF-IU/PZ/18/10		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
/				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru		Proposal for the Law on Public Sector Governance and Internal Control		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo finansija

NAZIV PROPISA

Predlog Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Osnovni razlozi za donošenje Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru su:

- usklađivanje sa preporukama SIGMA-e i Evropske komisije u oblastima koje se odnose na upravljanje, unutrašnje kontrole, upravljačku odgovornost, uspostavljanje okvira za sistem za prijavu nepravilnosti i sumnji na prevaru u upravljanju nacionalnim sredstvima i
- usklađivanje sa novim Međunarodnim okvirom profesionalne prakse interne revizije (IIA).

Primjena Zakona će uticati na efikasniju primjenu upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i osiguraće da se javnim sredstvima dobro upravlja (i nacionalnim i EU fondovima), kao i da se troškovi kontrolišu na efikasan način i da se obezbijedi vrijednost za novac poreskim obveznicima.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim propisom postiže se bolja implementacija principa upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.

Donošenje Zakona je u skladu sa Programom Vlade Crne Gore za 2018. godinu.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Donošenje ovog Zakona je neophodno da bi se unaprijedilo upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim)?

preduzećima)

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti konkurencija;

Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Primjena Zakona će uticati na efikasniju primjenu upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i osiguraće da se javnim sredstvima dobro upravlja (i nacionalnim i EU fondovima), kao i da se troškovi kontrolišu na efikasan način i da se obezbijedi vrijednost za novac poreskim obveznicima.

Primjena propisa neće izazvati troškove građana i privrede, a transparentnost će doprinijeti ekonomičnijem, efikasnijem i efektivnijem trošenju budžetskih sredstva.

5. Procjena fiskalnog uticaja

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;

Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;

Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Na osnovu važećeg Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola uspostavljen je sistem unutrašnje revizije, za koji su obezbjeđena sredstva u Budžetu Crne Gore.

Kako je Predlogom Zakona povećan djelokrug rada unutrašnje revizije u javnom sektoru u odnosu na važeći zakon, definisana veća odgovornost unutrašnjih revizora u obavljanju poslova unutrašnje revizije, definisana obaveznost primjene principa nezavisnosti unutrašnje revizije i objektivnosti unutrašnjih revizora a u skladu sa Međunarodnim okvirom profesionalne prakse interne revizije (IIA), i definisani posebni uslov koje moraju ispunjavati unutrašnji revizori u pogledu kompetencija, znanja i vještina, kao i kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, predložena je dodatak na osnovnu zaradu u iznosu od 10 – 30%.

Iz navedenih razloga Predlogom Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru biće potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore, koja će se planirati u okviru budžeta korisnika sredstava koji imaju uspostavljene jedinice za unutrašnju reviziju i raspoređene unutrašnje revizore.

Prilikom izračunavanja fiskalnog uticaja dodatka na zaradu raspoređenim unutrašnjim revizorima koji je propisan članom 43 predloga Zakona, pošlo se od sledećih pretpostavki:

- korišćen je registar raspoređenih unutrašnjih revizora sa kojima raspolaže Direktorat za centralnu harmonizaciju koji je posljednji put ažuriran u decembru 2017. godine.
- raspoređeni unutrašnji revizori u javnom sektoru će dobiti maksimalni dodatak u iznosu od 30% osnovne zarade i
- raspoređeni unutrašnji revizori u prosjeku imaju 20 godina radnog staža.

Na osnovu navedenih pretpostavki, došlo se do zaključka da bi ukupan neto fiskalni uticaj na godišnjem nivou bio 96,611.45€ (bruto fiskalni uticaj 161,283.45 €), odnosno da bi u budžetu Crne

Gore trebalo dodatno obezbijediti navedeni iznos. U tabeli ispod dat je pregled ukupnog fiskalnog uticaja za centralni i lokalni nivo.

Uvećanje zarade po radnom mjestu za jedan mjesec	Broj revizora (Dec 2017)			
	Neto uvećanje	Bruto uvećanje	Centralni nivo	Lokalni nivo
Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju	203.96 €	340.50 €	20	10
Viši unutrašnji revizor	163.26 €	272.55 €	7	3
Stariji unutrašnji revizor	159.19 €	265.76 €	9	6
Mlađi unutrašnji revizor	155.12 €	258.96 €	9	11

Ukupno uvećanje zarada za sve raspoređene unutrašnje revizore	Za mjesec dana		Za godinu dana	
	Neto iznos	Bruto iznos	Neto iznos	Bruto iznos
Centralni nivo	8,050.95 €	13,440.29 €	96,611.45 €	161,283.45 €
Lokalni nivo	5,190.93 €	8,665.75 €	62,291.11 €	103,988.96 €
Ukupno	13,241.88 €	22,106.03 €	158,902.56 €	265,272.41 €

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni, odnosno nijesu prihvaćeni, obrazložiti

U postupku izrade Predloga Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru nijesu konsultovane zainteresovane strane iz razloga što se ovim propisom ne odlučuje o pravima i pravnim interesima građana.

Pri izradi Predloga ovog Zakona nije bilo učešća konsultanata, ali su u pripremi uzete u obzir sugestije i preporuke Direktorata za budžet EK i SIGMA-e.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Nema prepreka za implementaciju propisa.
- Direktor za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija zadužen je za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa.

Datum i mjesto

Rukovodilac

Podgorica, 02.07.2018.godina

[Handwritten signature]